

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОСВІТИ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Чернишов О.І.

Суспільство знаходиться в тій стадії розвитку, коли інформація є головною продуктивною силою. Інформаційні і телекомунікаційні технології відкривають нові можливості для викладачів і учнів. Об'єднання таких систем і мереж уже нині складає основу нової інфраструктури планети — інфосфери. Серед творців інфосфери вже володарює інший спосіб мислення, нова етика і нова культура розуміння. Комп'ютер, інформаційна техніка і технологія виступають не просто як підсилювачі інтелекту — вони відкривають нові вимірювання свідомості. А комунікаційні засоби зв'язують ці вимірювання в єдине ціле, створюючи впорядковану систему нових знань.

Упровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у роботу загальноосвітніх навчальних закладів регіону регулюється Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Державною програмою «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006–2010 роки, регіональною програмою «Освіта Донеччини. 2007–2011 роки» тощо.

Згідно з обласним реєстром навчальних комп'ютерних комплексів (НКК), загальноосвітні навчальні заклади області забезпечені ними в цілому на 88% (рис. 1).

Рис. 1

Треба відзначити, що в сільських районах області загальний відсоток забезпеченості шкіл НКК в цілому становить 90% (рис. 2). У містах забезпеченість навчальними комп'ютерними комплексами складає 83% (рис. 3). Окрім НКК, у загальноосвітніх навчальних закладах області в наявності окрема комп'ютерна техніка: у кабінетах адміністрації шкіл — 1313 комп'ютерів, у бібліотеках закладів — 119 комп'ютерів та в предметних кабінетах — 273 комп'ютери (рис. 4).

Найкращий показник кількості учнів на 1 сучасний комп'ютер у сільських районах (за рахунок дії державної програми «Комп'ютеризація сільських шкіл»); у містах Донецьку і Новгородівка — через активне забезпечення комп'ютерами за рахунок місцевого бюджету; у містах Торез і Вугледар — через активну участь в обласній цільовій комплексній програмі «Дистанційна освіта». Активно працюють зі спонсорами Артемівський та Костянтинівський райони, Київсь-

кий та Куйбишевській райони м. Донецька, міста Дружківка і Кіровське.

Освітня область знають освітній потенціал інформаційних мереж. До мережі Інтернет підключено 410 загальноосвітніх навчальних закладів, що становить 70,6%.

Однією з найбільших переваг використання Інтернету в освітній галузі є можливість оперативного обміну інформацією між суб'єктами управлінської діяльності. Окрім цього наявність і підтримка функціонування веб-сайтів дозволяє оперативно інформувати громадськість, батьків, учнів щодо найважливіших подій освіти в регіоні, сприяє встановленню міжнародних зв'язків.

В області налагоджено зв'язок електронною поштою між основними суб'єктами управлінської діяльності. Школярі області беруть участь в Інтернет-олімпіадах з інформатики, математики, фізики тощо.

Але опитування педагогів на курсах підвищення кваліфікації показує, що більшість педагогічних працівників не мають можливості повною мірою використовувати Інтернет у навчальних цілях, хоча й професійно зацікавлені в цьому. Наявність у навчальних закладах комп'ютерів з виходом в Інтернет не гарантує можливості їх застосування в освітніх цілях, бо доступ

Рис. 2

Рис. 3

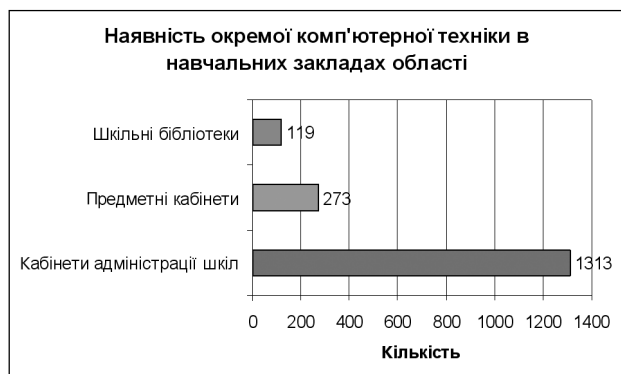

Рис. 4

до них педагогічним працівникам організаційно не забезпечується. Необхідне обладнання спеціальних робочих місць та чітка регламентація їх використання, програмне, методичне та дидактичне забезпечення.

Інтернет — дзеркало реальності. У ньому є свої газети, магазини і бібліотеки, свої місця спілкування. Інтернет поєднує, Інтернет скорочує відстань. Можна миттєво вступити в контакт із величезною аудиторією, частина якої неодмінно поповнить ряди друзів. Інтернет є прекрасним інструментом для молодих людей, особливо для тих, хто відчуває труднощі в спілкуванні зі своїми ровесниками. Діти, які добре володіють комп'ютером, можуть користуватися популярністю в Інтернеті, оскільки зовнішність та атлетичні здібності там не є важливими, і це може допомогти їм набути високої самооцінки.

Але надмірне використання комп'ютера може ще більше ізолювати сором'язливих, замкнених дітей від інших видів діяльності, таких, як виконання домашньої роботи, заняття спортом, сон або спілкування з іншими дітьми. Батьки та вчителі часто не знають, що є така проблема, допоки вона не проявиться явно й не стане серйозною. Проблема Інтернет-залежності є джерелом занепокоєння багатьох педагогів і батьків. Саме некероване використання учнями глобальної мережі призводить до негативних наслідків.

За даними Лігабізнесінформ, в Україні мережею Інтернет вже користується 200 тис. дітей у віці від 5 до 18 років, і з кожним роком кількість юних користувачів збільшується більше ніж на 30%. Водночас тільки 15% батьків здогадуються про труднощі, з якими стикаються їхні діти в Інтернеті, і менше половини батьків має уявлення про елементарні засоби безпеки в мережі Інтернет [3].

Згідно з даними Європейської Комісії, 44% дітей, які використовують Інтернет, «стикаються» з матеріалами дорослого змісту. Знаходячись в Інтернеті, 40% дітей спілкувалися з людьми, які пропонували їм зустрітися особисто, і 14% з цих дітей намагалися погодитися на таку зустріч. Крім того, відповідно до статистики, 75% дітей, які працюють у мережі Інтернет, згодні поділитися персональною інформацією про себе і про свою сім'ю в обмін на подарунки. Кожна п'ята дитина піддавалася в Інтернеті сексуальним домаганням протягом останнього року, а кожна четверта дитина, крім свого бажання, спостерігала в Інтернеті «зображення голих людей, які займаються сексом» [2].

За даними практикуючих психіатрів [1, с. 16] збільшується кількість пацієнтів, основні скарги яких пов'язані з впливом Інтернету.

«Інтернет-залежність» — це широкий термін, що позначає велику кількість проблем поведінки і контролю над вабленнями. Лікарі виділяють п'ять основних її типів. Вони характеризуються таким чином:

1. Кіберсексуальна залежність — непереборне ваблення до відвідин порносайтів і заняття кіберсексом.

2. Пристрасть до віртуальних знайомств — надмірність знайомих і друзів у Мережі.

3. Нав'язлива потреба в Мережі — гра в азартні ігри в он-лайн, постійні покупки або участі в аукціонах.

4. Інформаційне перевантаження (нав'язливий web-серфінг) — нескінченні подорожі Мережею, пошук інформації в базах даних і пошукових сайтах.

5. Комп'ютерна залежність — нав'язлива гра в комп'ютерні ігри («стрілялки» — Doom, Quake, Unreal тощо, стратегії типу Star Craft, квести) [1, с. 48].

Якісний аналіз проблеми показав, що головним чинником, завдяки якому всі ці явища набули широкого поширення, є анонімність особи в Мережі. Особливо анонімність пов'язана з такими головними розладами:

1. Посилення різних відхилень від норми: брехня і навіть здійснення кримінальних дій типу перегляду і скачування непристойних або ж зовсім заборонених картинок, які широко поширені на багатьох сайтах.

2. Віртуальний світ, у якому людина відчуває себе набагато комфортніше, ніж у реальному житті, створює загрозу для успішності реального життя.

3. Можливість створення альтернативних он-лайн персонажів, залежно від настрою і бажання самого користувача, що створює можливість піти від реального світу з його емоційними проблемами (наприклад, стрес, депресія, неспокій), або ж від простих життєвих складнощів (велика кількість завдань, проблеми в навчанні, конфлікти з батьками). Миттєва втеча до фантастичного світу Інтернету служить підтримкою для звикання, за яким слідує погіршення настрою і психологічні розбіжності [2].

Інтернет може бути прекрасним місцем як для навчання, так і для відпочинку та спілкування з друзями. Але, як і весь реальний світ, Мережа теж може бути небезпечною. Роль учителя полягає в тому, щоб навчити не тільки дітей, але і батьків правилам безпеки знаходження в Мережі, ненав'язливо супроводжувати їх у кіберпросторі.

У зв'язку з цим особливо значення набуває розроблений начальником Управління освіти і науки Соловйовим Ю.І. проект «Інтеграція освіти Донеччини у міжнародний освітній простір». У ньому відібрані саме ті інноваційні технології, які за високої педагогічної ефективності реально реалізують оздоровчу функцію освіти.

Програмний комплекс ViNet розроблений спеціально для навчальних закладів. Учитель сам формує список сайтів, з якими працюватимуть учні. Водночас враховуються педагогічні цілі: профільність, вік дітей, навчальний предмет тощо. Сайти закачуються на сервер і оновлюються в міру необхідності. Школяри, працюючи у ViNet, не бачать різниці з Інтернетом в інформаційному плані, проте відразу оцінять високу швидкість роботи всіх Інтернет-служб, а, отже, і результативність виконання завдань.

Педагоги нерідко спостерігали нервові зриви дітей на уроках з використанням Інтернету, коли по 10 хвилин відкривався потрібний сайт або розривався зв'язок, коли насилу знайдений матеріал скачаний на

90%. Особливо неприємно, коли саме скачування тривало хвилин 40, а результат — нуль.

А головне, у ViNet не буде агресивної реклами, пропаганди насильства, сумнівних пропозицій, порно-сайтів тощо. Крім того, не потрібно щомісячно платити абонентську платню.

Шостого лютого вся Європа, у тому числі і Росія, відзначає День безпечного Інтернету. Його метою є прояснення загроз, які представляє Мережа, у першу чергу, для підростаючого покоління. Ми вважаємо, що Донецька область має теж брати участь у ньому, а безпеку наших дітей в Інтернеті варто узяти під особливий контроль.

Таким чином, грамотне використання освітнього і розвиваючого потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема глобальних мереж, дозволить ефективно реалізувати індивідуальний підхід у навчанні, підвищити пізнавальну і творчу активність учнів, підготувати їх до самореалізації в інформаційному суспільстві.

Функціональні можливості комп'ютера безпосередньо залежать від установлених на ньому операційної системи та прикладних програм. В області більшість комп'ютерів, які поставлялися під час реалізації обласної і державної програми, мають ліцензійну операційну систему Windows. Школами м. Дружківки отримано від компанії «Майкрософт Україна» через програму «Нове життя комп'ютера» безкоштовні безстрокові ліцензії на операційні системи Microsoft Windows. Проте ліцензійними прикладними програмами, зокрема Microsoft Office, забезпечено лише комп'ютери, які придбані за рахунок програми «Комп'ютеризація сільських шкіл». Окрім цього в школах відсутні ліцензійні примірники спеціальних прикладних програм: антивірусів, архіваторів тощо.

У 2001–2008 роках навчальним закладам роздавалися компакт-диски з педагогічним програмним забезпеченням (ППЗ), які були придбані за рахунок програми «Дистанційна освіта» та виготовлені за кошти державного бюджету. Так, на даний момент наявне педагогічне програмне забезпечення в області майже з усіх предметів. Проте кількість ліцензійних примірників є недостатньою.

Протягом останнього року навчальним закладам Донецької області Міністерством освіти і науки України надані електронні засоби навчального призначення в кількості 2965 примірників.

Загальноосвітнім навчальним закладам передано 2750 примірників ППЗ, із них:

- 2505 примірників — для впровадження ППЗ у навчально-виховний процес;
- 138 примірників — для проведення апробації;
- 107 примірників передано інтернатним закладам обласної комунальної власності.

Професійно-технічні навчальні заклади та вищі навчальні заклади області разом отримали 93 ППЗ.

З метою належного методичного супроводу впровадження електронних засобів навчального призначення та його апробації обласному інституту післядипломної педагогічної освіти передано 119 примірників.

Однією із найважливіших проблем, які потребують вирішення, залишається рівень готовності педагогічних кадрів щодо повноцінного використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання в навчально-виховному процесі.

Учитель під час роботи з ІКТ виконує такі основні функції:

- управлінську — управляє навчально-виховним процесом;
- тьюторську — супроводжує навчальний процес;
- мережевого адміністратора;
- охоронця безпеки і здоров'я учня.

На сьогодні в загальноосвітніх навчальних закладах області працює 601 учитель, який викладає предмет «Інформатика», у тому числі:

- 97 учителів працюють за сумісництвом;
- 34 особи (6,7%) не мають педагогічної освіти;
- 23 вчителі (4,6%) не мають фахової освіти.

Аналіз складу кадрів учителів інформатики свідчить про те, що значну кількість (32%) складають учителі віком до 30 років; мають стаж роботи до 3 років — 34%, фахову освіту — 30%, пройшли тільки курси підвищення кваліфікації — 33%.

При Донецькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти систематично проводиться навчальна, методична, наукова й організаційна робота в системі неперервної освіти керівних і педагогічних кадрів загальної середньої освіти. За останні два роки близько 300 викладачів інформатики пройшли курси післядипломної освіти. Крім цього, курсову перепідготовку пройшли вчителі з інших предметів. Понад 270 вчителів вивчили використання інформаційних технологій у практичній діяльності. З 2006 року в інституті організоване навчання за спеціалізацією «Вчитель інформатики».

У Донецькій області проведена певна робота щодо формування інформаційно-освітнього простору: комп'ютеризація шкіл, підключення навчальних закладів до глобальної мережі, створення освітніх WEB-сайтів, формування електронної бібліотеки, проведення спеціальних форумів, чатів, електронних конференцій, присвячених проблемам педагогіки, управлінню освіти, моніторингу освітніх процесів тощо.

В інституті постійно працюють три комп'ютерні класи, усі кафедри і відділи об'єднані в локальну мережу з підключенням до Інтернету. Усі викладачі використовують на лекціях медіаматеріали: електронні презентації, відеосюжети, слайди тощо. Мозкові штурми проводять з використанням інтерактивних дошок. На курсах підвищення кваліфікації читаються 16 навчальних модулів з використання інформаційних і телекомунікаційних технологій у практичній діяльності педагога та управлінця. Залежно від готовності, індивідуальних можливостей і побажань слухачів організовуються диференційовані заняття: від курсу користувача-початківця персонального комп'ютера до тренінгів зі створення WEB-сайтів, прикладного програмного забезпечення, моделювання електронних уроків, підручників тощо. Усього за навчальний рік навчено комп'ютерним технологіям 5390 педагогів.

У міжкурсовий період проводяться семінари, круглі столи, майстер-класи, презентації нових технологій і перспективного досвіду з використання ІКТ.

Науково-методичний супровід з використання ІКТ, авторські технології розробляються в 14 обласних творчих групах, на двох експериментальних майданчиках, у чотирьох школах-лабораторіях і трьох центрах експериментальної педагогічної роботи.

Щоб забезпечити відвертість діяльності експериментальних груп і створити механізм «зворотного зв'язку», реалізується інформаційна підтримка дія-

льності (WEB-сайти, тематичні номери журналів «Педагогічна скарбниця Донеччини» і «Наукова скарбниця освіти Донеччини», статті в періодичних виданнях Міністерства освіти і науки тощо).

Для підтримки післядипломної освіти і самоосвіти створена електронна бібліотека (більше 1800 екземплярів електронної навчально-методичної допомоги), видані науково-методичні матеріали, комп'ютерні презентації, цільові кейси, пакети педагогічних програм, електронні підручники.

Велике значення в підготовці вчителів до результативного використання ІКТ у навчально-виховному процесі відіграє участь в міжнародних проектах і просування педагогічних інновацій.

Реалізується програма «Intel — Навчання для майбутнього» у навчальних закладах області. 12 тренерів інституту через метод проектів і метод портфоліо навчають учителів різних предметів роботі з інформаційно-комунікаційними технологіями. Після захисту авторського проекту кожен педагог одержує сертифікат, підручник, електронну методичну допомогу, диск зі всіма проектами колег і готовий дидактичний пакет з предмету.

Добрі результати дає інноваційний проект «Інтершкола». Його мета — впровадження інноваційного механізму навчання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на основі партнерства між освітніми закладами, недержавними установами і громадянським суспільством.

Навчання проводиться як з учнями, так і з учителями за допомогою сучасних технологій і мультимедійних підручників та програм. У Донецькій області за програмою Сервісно-освітнього центру «Інтершкола» навчається **більше ніж 1800 учнів**. Навчання здійснюється за модулями, які складаються з уроків. Урок містить теоретичну частину, практичну та набір тестів для самоконтролю.

Вивчення модуля проходить за проектною технологією. Після закінчення навчання, за наслідками тестування і захисту авторських проектів, учні одержують сертифікати.

ВНЗ-партнери, Донецький факультет менеджменту і бізнесу Київського університету культури та Донецька філія Європейського університету надають пільги абітурієнтам із сертифікатом «Інтершкола».

Щорічно проводиться обласний конкурс учнівської електронної книжки «Світ навколо мене». Створюється обласна бібліотека електронних книг школярів як додатковий пізнавально-розвивальний ресурс. Даний проект корисний для всіх учасників педагогічного процесу.

Для вчителя:

- у його учнів формується інформаційна компетентність досить високого рівня;
- він освоює нові технології навчання, зокрема тьюторство;
- він не стурбований більше проблемами ремонту техніки, придбання картриджів, дисків, паперу тощо;
- значно підвищується його професійна майстерність.

Для учня:

- він не просто опановує комп'ютерні технології з п'ятого класу, а вчиться за їх допомогою швидко знаходити потрібну йому інформацію, розробля-

ти авторські проекти, використовувати електронні підручники, моделювати;

- він може вступати до двох ВНЗ на пільгових умовах.

Для директора:

- його вчителі безкоштовно освоюють ІКТ;
- учні компетентніші в цифрових технологіях, ніж звичайні школярі;
- комп'ютерний клас працює без перебоїв;
- школа одержує з благодійного фонду проекту кошти на розвиток;
- систематично проводиться оздоровчий аудит використання ІКТ.

Для міського (районного) відділу освіти:

- у місті (районі) активізуються процеси інформатизації освіти;
- кількість активних користувачів ІКТ постійно зростає;
- підвищується якість освіти.

Інститут постійно відстежує результативність нововведень. Дуже перспективний інформаційний інтегрований продукт «КМ-ШКОЛА». У системі післядипломної освіти він використовується за трьома напрямками: як електронна навчальна бібліотека, для управлінського і педагогічного моделювання і як навчально-практична допомога новітніх педагогічних технологій. База знань КМ-ШКОЛИ вміщує більше ніж 150 Гігабайтів унікальної освітньої мультимедійної інформації. У ній можна миттєво знаходити і переглядати необхідні об'єкти під час підготовки до уроку, формувати для учнів індивідуальні завдання, організувати самостійні пошукові і дослідницькі роботи для учнів. База знань постійно розвивається й оновлюється з урахуванням останніх досягнень у галузі освітніх та інформаційних технологій.

Автоматизоване робоче місце вчителя дозволяє також створювати, систематизувати і зберігати в електронному вигляді уроки, класний журнал та інші види звітності.

Зараз розробляється четвертий напрям використання КМ-ШКОЛА для дистанційного навчання.

Дистанційна освіта — закономірний етап розвитку та адаптації освіти до сучасних умов. З 2001 року в області функціонувала Цільова комплексна програма «Дистанційна освіта». На її ефективне впровадження було виділено більше 1 млн. гривень. За цей рахунок забезпечувалась комп'ютеризація міських та сільських шкіл, шкіл-інтернатів обласного підпорядкування. Було придбано та роздано більше ніж 5 тисяч примірників на CD-дисках педагогічного програмного забезпечення. Створено сайти управління освіти і науки облдержадміністрації: «Освіта Донеччини», «Обдаровані діти», «Дистанційна освіта», «Дитинство», сайт Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Проводяться шкільні інтелектуальні Інтернет-турніри.

Дистанційне навчання дозволяє:

- формувати глобальний, принципово новий освітній простір;
- поширювати ринок освітніх послуг, зменшувати розрив у якості елітної та масової освіти;
- створювати більш комфортні умови для навчання, посилювати мотивацію до навчання, зняти низку емоційних та психологічних бар'єрів;
- активізувати процес навчання;
- активно впливати на світогляд особистості;

- створювати сприятливі умови для переходу до особистісно орієнтованого навчання.

Дистанційне навчання відрізняється від інших форм навчання високою інтерактивністю, формами та методами навчання, системою управління пізнавальною діяльністю учнів.

Найбільш перспективними в області ми вважаємо мережеву, змішану і кейс-технологію. Головні напрямки використання дистанційного навчання зумовлені особистими потребами учнів: корекція знань з окремих тем, поглиблене вивчення предметів, Інтернет-клуби за інтересами, інтелектуальні мережеві змагання, вивчення додаткової іноземної мови тощо.

Дистанційне навчання в підвищенні кваліфікації педагогічних працівників забезпечує новий вищий рівень післядипломної педагогічної освіти, що обумовлюється такими обставинами:

- забезпечується реальна, а не декларована неперервність;
- з'являється можливість у міжкурсовий період задовольняти інтереси та запити педагогічних працівників у змістовій інформації (блоки, модулі на Web-сайтах) та оперативно інформувати їх про нові розробки і передовий педагогічний досвід;
- посилюється особиста орієнтація за рахунок більшої індивідуалізації традиційного навчання на основі ширшого застосування індивідуальних планів та графіків підвищення кваліфікації, що враховують рівень підготовки слухача;
- активізується процес комп'ютеризації та інформатизації традиційного навчання, підвищується рівень та якість наочності лекцій, семінарів, практичних занять завдяки введенню в них елементів дистанційного навчання;
- посилюється творча складова традиційного навчання через використання слухачами телекомунікаційних мереж, у тому числі й Інтернету.

Для реалізації підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання працівниками інституту розроблено дидактичний комплекс комп'ютерно орієнтованого методичного забезпечення з восьми спеціальностей, який поєднує:

- програми освітньої діяльності підвищення фахової кваліфікації педагогічних працівників за дистанційною формою навчання;
- блок інформаційної підтримки навчального процесу;
- систему діагностико-аналітичних матеріалів;
- матеріали занять, що входять до навчального плану.

З метою забезпечення стійкого функціонування та поступового охоплення дистанційним навчанням все більшої кількості педагогічних працівників, здійснення особистісно орієнтованого педагогічного процесу за дистанційною формою навчання проводилася система пошуково-дослідних заходів: впровадження інновацій, проведення Всеукраїнських чатів, електронних конференцій тощо.

Ретельне вивчення стану виконання інформаційно-комунікаційних технологій в області виявило низку проблем, що уповільнює процеси інформатизації в навчальних закладах:

- Не налаштована система абгрейта (оновлення застарілих комплектуючих персонального комп'ютера, нарощування його потужностей).

- Не відпрацьована технологія поточного ремонту техніки.
- Недостатньо коштів на видаткові матеріали (диски, дискети, папір, картриджі тощо).
- Відсутність у навчальних закладах ставок системного адміністратора. (Учитель не може бути програмістом, електронщиком, оператором, WEB-дизайнером в одній особі).
- Брак коштів на придбання ліцензованого програмного забезпечення.
- Незабезпеченість захисту інтелектуальної власності (авторські електронні посібники копіюються без дозволу, учитель не вміє захистити свій програмний продукт).
- Брак коштів на впровадження вискоелективних технологій доступу до Інтернету (XDSL, супутниковий зв'язок тощо).
- Відсутність платформ дистанційного навчання.
- Обмежений доступ до комп'ютерних класів учителів-предметників.
- Неготовність учнів 5–9 класів до використання електронних підручників (рекомендованих МОН України). Базові теми «Windows», «Office», «Інтернет» за програмою вивчаються у 10–11 класах.

Понад 40% учителів, що викладають інформатику, **не є спеціалістами з предмета**. Викладати інформатику має право вчитель, який одержав відповідний державний диплом та своєчасно **проходить курсову перепідготовку з інформатики**.

Підвищення кваліфікації вчителів інформатики і предметників, що використовують ПКТ, раз у п'ять років недостатньо через постійне технічне і навчально-методичне оновлення інформаційних технологій.

Учителі-предметники не мають можливості в комп'ютерних класах розподіляти учнів на групи, що значно знижує навчальні результати.

Для розв'язання проблем і підвищення ефективності використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті області реалізуються інноваційні проекти та цільові комплексні регіональні програми.

На часі поєднання навчальних закладів Донеччини в єдину інформаційно-освітню мережу, випуск on-line журналів, створення Інтернет клубів для педагогів і віртуальних шкіл для учнів.

Таким чином, стратегія реформування освіти області спрямована на перехід освітньої системи на новий тип, її конкурентноспроможність в європейському та світовому освітніх просторах. У регіональній програмі «Освіта Донеччини. 2007–2011 роки» одним із пріоритетних напрямків розвитку зазначено впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес. Від рівня інформаційно-технологічного розвитку загальноосвітніх навчальних закладів значною мірою залежить рівний доступ учнів до якісної освіти, а значить — їх подальше професійне самовизначення та життєвий успіх.

Література

1. Блюм К., Стинг С. Профилактика наркотической зависимости в Интернете // Профилактика наркомании: организационные и методические аспекты. Итоговые материалы международного проекта / Сост. И.П. Рущенко. — Харьков: Финарт, 2002. — С. 9–20.
2. www.microsoft.com/rus/childsafety.
3. www.content-filtering.ru.